

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Metodika rodinných konferencí

EUROTOPIA.CZ, o. p. s.
(Informační materiál)

Projekt: Klíče pro rodinu – koordinovaná spolupráce s rodinami, CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_064/0006444.
Tento projekt je podpořen z Evropského sociálního fondu v rámci OPZ a ze státního rozpočtu ČR.

Obsah

Úvod	3
Rodina	4
Historie rodinných konferencí.	6
Zavádění rodinných konferencí v České republice	7
Co je to rodinná konference?	8
Jak se liší rodinná konference od případové konference?	8
Kdy rodinnou konferencí nabídnout?	10
Principy a zásady rodinné konference.	11
Účastníci rodinné konference.	12
Jak připravit dítě/děti na rodinnou konferenci.	15
Výhody rodinné konference	17
Obtíže rodiny, které se dají řešit prostřednictvím rodinné konference	17
Vymezení klíčových pojmů užívaných v metodice	18
Sdílení informací z rodinné konference	20
Zdroje a použitá literatura	22

Úvod

Tato metodika pojednává o rodinných konferencích jako o jedné z metod sociální práce, která představuje setkání kmenové rodiny a dalších osob facilitované nezávislým koordinátorem. Kmenová rodina přitom využívá zdroje celé rodiny, širšího okolí, případně komunity s minimálním zásahem státu a odborníků. Podnět k realizaci rodinné konference mohou dát odborníci, ale také rodina sama. Jedná se tedy o propojení přirozené rodinné podpory se světem odborné pomoci.

Hlavní roli při tvorbě plánu rodiny hraje právě rodina, jelikož ta zná nejlépe své slabé a silné stránky, své zdroje a možnosti. Profesionálové ustupují do pozadí, nabízí rodině podporu, případně informují o možnostech a službách, ale odborníkem na řešení situace se stává rodina. Odborníci pomáhají s organizací procesu, hodnotí s rodinou plán, který si stanovila, a následně pomáhají při jeho realizaci.

Rodinná konference tedy určuje rodinu jako odborníka na svůj život, a to především v těch případech, když má stát v plánu zasáhnout do života rodiny, nebo je-li dítě v rodině nějakým způsobem ohroženo a rodina má zájem podílet se na řešení. Základem pro samotný proces rodinné konference je uznání schopností rodiny, že sama zvládne převzít zodpovědnost za hledání řešení situace.

Rodina

Abychom mohli definovat rodinnou konferenci, její cíle a význam, je nejdříve potřebné definovat si pojem rodina a zdůraznit její význam. Aktuálně existuje spousta sociologických teorií rodiny, stejně tak jako existuje spousta různých typů rodin. Naše organizace se zaměřuje hlavně na práci s rodinami v různých kontextech. Práce s rodinou je v organizaci EUROTOPIA.CZ, o. p. s. postavena na celém rodinném systému. Pracovníci naší organizace musí vždy dbát na to, že při práci s jedním členem rodiny musí zohlednit celý rodinný kontext, tzn. že když jednotlivec udělá nějakou změnu, pracovník musí přemýšlet nad tím, co změna udělá v rodině a jak na ni mohou reagovat jednotliví členové rodiny. Principy a poslání organizace EUROTOPIA.CZ, o. p. s. jsou inspirovány teorií a praxí Virgine Satirové, která hovoří o rodině jako o „mikrokosmu světa“, „K pochopení světa stačí, budeme-li zkoumat rodinu. Hodnoty jako síla, intimita, autonomie, důvěra a schopnost komunikovat jsou životně důležité složky, na nichž závisí kvalita našeho života na světě. Změnit svět znamená změnit rodinu.“

Satirová při své práci s rodinami vydefinovala čtyři aspekty rodinného života, a to sebehodnocení, komunikaci, pravidla a společenskou vazbu. V tzv. narušených rodinách se objevovalo nízké sebehodnocení, nepřímá a nejasná komunikace, přísná pravidla a bojácná vazba rodiny na společnost. Naopak v tzv. relativně nenarušených rodinách se vyskytoval odlišný model, a to, že v rodinách bylo sebehodnocení vysoké, přímá a jasná komunikace, pružná, přiměřená pravidla a otevřená a důvěřivá vazba na společnost.

Do naší organizace se dostávají oba modely rodiny, častěji se však jedná o již narušené rodiny, jejíž členové mají nízké sebehodnocení, obtížně spolu komunikují nebo nekomunikují vůbec, pravidla v rodině jsou často nejasná a členové rodiny mají většinou vypěstovanou nedůvěru k institucím zainteresovaným v řešení problému rodiny.

Do podpory řešení problémů rodiny je často vtaženo více institucí, které si ze zákona nemohou předávat informace o rodině. Někdy rodina institucím předá informace sama, ale ne vždy členům rodiny přijdou konkrétní informace podstatné pro to, aby je všem zainteresovaným subjektům sdělily. Pro zapojené instituce je pak často obtížné se zorientovat v rodinné situaci a nabídnout validní možnosti řešení. V tomto případě je na místě uspořádat rodinnou konferenci, kde rodina sama může sdělit informace, které jsou pro ni podstatné a mohly by vést k možnostem řešení rodinné situace. Vycházíme tedy z toho, že rodina zná všechny své členy dobře, většinou od nízkého věku. Rodina je pořád ve společnosti vnímána jako základní stavební jednotka a jako základní zdroj pomoci konkrétnímu člověku. Kdo jiný by měl být tedy větším odborníkem na řešení své situace než rodina sama? Rodinná konference svou podstatou podporuje členy rodiny v otevřené komunikaci a budování důvěry nejen v rodině, ale i k začleněným institucím.

Historie rodinných konferencí

První zmínku o způsobu sociální práce formou rodinných konferencí můžeme nalézt na Novém Zélandu. Formální setkání mezi rodinnými příslušníky a zástupci institucí, které byly zainteresovány v péči a ochraně dětí a dospívajících, případně v trestné činnosti dětí či dospívajících, byla označována jako Family Conference Group (dále jen FCG). FCG byly původně používány při řešení problémů maorských dětí, které v tehdejší době souvisely se sociálním vyloučením tohoto etnika. Tyto rodinné konference se však staly inspirací pro řešení dalších případů ohrožených dětí a v roce 1989 se staly součástí novozélandského Zákona o dětech, mládeži a rodinách.

FCG vytváří prostor pro rodinné příslušníky a rozšířené rodinné příslušníky kmene, kteří mohou pomoci při rozhodování o nejlepším způsobu podpory rodiny a péče o dítě. Jde o formální setkání, na kterém rodina i širší rodina dítěte a zainteresovaní odborníci úzce spolupracují při rozhodování, které nejlépe odpovídá potřebám dítěte. FCG má čtyři hlavní fáze, které se skládají ze setkání, na němž odborníci informují rodinu o obavách, dále se poskytuje soukromý čas rodině, kde rodina sama vytváří plán, který by měl vyřešit vznesené obavy. Plán rodiny je následně předán odborníkům, kteří by jej měli podpořit, pokud byly obavy vyřešeny a dítě to nijak neohrozilo. FCG koordinují nezávislé osoby.

Metodou FCG se následně inspirovala Austrálie, která řešila také obtíže se sociálním vyloučením původních obyvatel.

Jednou z prvních zemí evropského kontinentu, která začala využívat metodu rodinných konferencí, byla Velká Británie. Metoda se od novozélandského způsobu, který preferuje orientaci na rodinu s minimálními zásahy odborníků, liší tím, že odborníci z praxe sociálně-právní ochrany dětí rodinné konference rozvíjí, koordinují a nepožadují předání nezávislému subjektu. Údaje, které profesionálové z rodinných konferencí evidují, nejsou prvotně orientovány

na spokojenost a zpětnou vazbu rodin. Ve Velké Británii je tedy rodinná konference vnímána spíše jako doplňková metoda sociální práce.

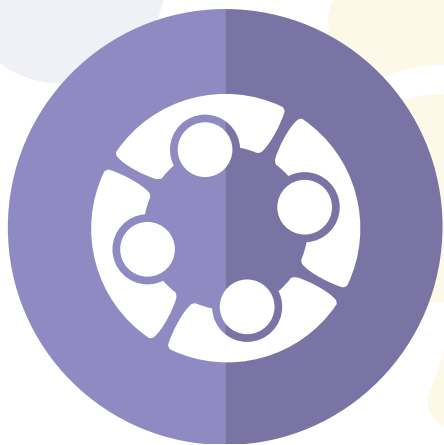
Švédsko na rozdíl od Velké Británie přejalo novozélandský model rodinných konferencí. Švédský systém se v oblasti sociálně-právní ochrany dětí zaměřuje především na podporu rodiny a před ústavní péčí preferuje pěstounskou péči nebo podporu nefunkčním rodinám. Podobně jako Švédsko převzalo metodu rodinných konferencí Nizozemí.

V Americe jako první implementovalo metodu rodinných konferencí USA, kde však používají různé modely, které se ne vždy shodují s modelem novozélandským. Rodinné konference zde spíše odpovídají případovým konferencím, při nichž facilitátor zůstává s rodinou i během soukromého času, který by v případě novozélandského modelu měl být věnován pouze členům rodiny. V USA mají rodiče právo změnit rozhodnutí rodiny a rozhodovat, kdo se rodinné konference zúčastní.

Zavádění rodinných konferencí v České republice

S prvními snahami o realizaci rodinných konferencí jsme se mohli setkat u několika nestátních neziskových organizací, které se inspirovaly modely ze zahraničí. V letech 2012 až 2015 byl zrealizován projekt MPSV s názvem Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené rodiny a děti. Část projektu byla zaměřena na využití rodinných konferencí v praxi podle vzoru Nizozemí. Projekt probíhal v několika českých krajích a desítky sociálních pracovníků z různých pracovišť orgánu sociálně-právní ochrany dětí byly v metodě proškoleny.

V roce 2015 byly zkušenosti z projektu prezentovány nestátním neziskovým organizacím v Čechách, na Moravě i ve Slezsku.

Co je to rodinná konference?

Rodinná konference je metoda sociální práce, která je setkáním kmenové rodiny a dalších osob okolo rodiny, vedená nezávislým koordinátorem, kdy je rodina aktivizována k rozhodování a zplnomocňována k odpovědnosti za řešení. Kmenová rodina přitom využívá zdroje celé rodiny, širšího okolí, případně komunity s minimálním zásahem státu a odborníků. Podnět k realizaci rodinné konference mohou dát odborníci, ale také rodina sama. Jedná se o propojení přirozené rodinné podpory se světem odborné pomoci, kdy rodina je vnímána jako partner odborníků.

Hlavní roli při tvorbě plánu rodiny hraje rodina, protože zná nejlépe své slabé a silné stránky, své zdroje a možnosti. Profesionálové ustupují do pozadí, nabízí rodině podporu, případně informují o možnostech a službách, ale odborníkem na řešení situace se stává rodina. Odborníci pomáhají s organizací procesu, hodnotí s rodinou plán, který si stanovila, a následně pomáhají při jeho realizaci.

Jak se liší rodinná konference od případové konference?

V České republice není rodinná konference upravena v zákoně na rozdíl od případové konference, kterou vymezuje Zákon č. 359/ 1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí. Tento zákon „ukládá obecním úřadům obcí s rozšířenou působností povinnost pořádat případové konference pro řešení konkrétních situací ohrožených dětí a jejich rodin, a to ve spolupráci s rodiči a jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dalšími prizvanými osobami, zejména zástupci škol, školských zařízení, zařízení poskytovatelů zdravotních služeb, orgánů činných v sociální oblasti, orgánů policie, státních zástupců, odborných pracovníků v oblasti náhradní rodinné péče, poskytovatelů sociálních služeb a pověřených osob.“ Případová konference je tak jednou z možností, kterou využívá OSPOD při řešení situací ohrožených rodin a dětí. Okruh osob zapojených do případové konference určuje OSPOD, který může využít i doporučení dalších zainteresovaných subjektů, jako jsou školy a školská zařízení, Policie České republiky, lékaři a zdravotnická zařízení, poskytovatelé sociálních služeb, odborní pracovníci, jako např. psychologové apod., úředníci Probační a mediační služby České republiky ad.

Rozdíl mezi případovou a rodinnou konferencí je v tom, že na případové konferenci rozhoduje o řešení rodinné situace OSPOD, kdežto v případě rodinné konference bere do svých rukou zodpovědnost za řešení rodinné situace rodina. Rodinná konference tedy určuje rodinu jako odborníka na svůj život.

Kdy rodinnou konferenci nabídnout?

Rodinnou konferenci nabízíme zpravidla v těchto dvou případech:

- Když má stát v plánu zasáhnout do života rodiny.
- Když je dítě v rodině nějakým způsobem ohroženo a rodina má zájem podílet se na řešení (rodina by měla mít informace o tom, že tuto možnost má).

Rodinnou konferenci je na místě svolat ve výše uvedených případech vždy, když je rodina ochotná pracovat na řešení problémů. Někdy se ochota jednotlivých členů rodiny řešit rodinnou situaci může zpočátku jevit jako velmi slabá, a proto je v tomto případě potřebné rodinu k hledání možností řešení motivovat, nebo jim důkladně a srozumitelně vysvětlit význam a přínos rodinné konference.

Pokud je to možné, rodinná konference by měla být první možností řešení rodinné situace. Rodinná konference by měla předcházet intervencím OSPOD, soudů či jiných institucí, protože pro rodinu je pak lépe uvěřitelné, že skutečně dostala možnost naplánovat vlastní řešení situace. Vždy je však potřebné zvážit, o jakou rodinnou situaci se jedná a zda nelze v některých případech situaci vyřešit jednorázovou intervencí některého ze zainteresovaných subjektů (např. nabídnout ubytování v azylovém domě).

Než svoláme rodinnou konferenci, je potřebné také promyslet, jestli by v aktuální situaci rodiny nepomohl nejdříve nějaký jiný druh pomoci, např. rodinná terapie nebo mediace. Je však důležité mít na paměti, že tyto formy pomoci můžeme rodině pouze nabídnout.

Principy a zásady rodinné konference

- Základem jsou především potřeby a zájem dítěte.
- Na prvním místě je vždy upřednostnění výchovy dítěte v přirozeném prostředí rodiny před ústavní výchovou.
- Zapojení dítěte do rozhodovacího procesu – jeho postoje a názory jsou stejně důležité jako postoje a názory dospělých.
- Rodinná konference není povinná, jedná se o nárok rodiny řešit rodinnou situaci vlastním způsobem.
- Rodina je motivována k samostatnému rozhodování a odpovědnost za dítě je ponechána rodičům.
- Zapojení širšího okolí či komunity do řešení situace.
- Rodina zná svou situaci nejlépe.
- Rodinná konference podléhá mlčenlivosti všech stran a informace netvoří podklad pro zprávy jiných institucí bez souhlasu rodiny (tj. že rodina je vždy požádána o souhlas).

Účastníci rodinné konference

Podnět ke zrealizování rodinné konference dává většinou klíčový pracovník OSPOD nebo klíčový pracovník podpůrné organizace, který upozoruje ohrožení dítěte v rodině. Následně klíčový pracovník nabídne rodinnou konferenci rodině a po jejím souhlasu přizve další zainteresované subjekty podílející se na podpoře rodiny nacházející se v obtížné životní situaci. Dále klíčový pracovník předá informace facilitátorovi. Základem pro samotný proces rodinné konference je odevzdání důvěry rodině, že sama zvládne převzít zodpovědnost za hledání řešení situace. Důležité je také, aby klíčový pracovník respektoval a povzbuzoval rodinu a zachoval si neutrální postoj k procesu.

Klíčový pracovník rodiny se přímo účastní rodinné konference, v případě potřeby sděluje na rodinné konferenci potřebné informace a schvaluje plán rodiny na řešení situace (dohlíží na to, že rodinný plán bude pro dítě bezpečný). Po ukončení rodinné konference podporuje klíčový pracovník rodinu v realizaci stanoveného plánu.

Facilitátor rodinné konference by měl být nestranný, komunikuje s klíčovým pracovníkem, rodinou a dalšími odborníky a moderuje samotný proces rodinné konference. Facilitátor by měl dbát na to, aby byl rodině na rodinné konferenci poskytnut čas pro „soukromou poradou“. Facilitátor (popřípadě jej může nahradit zapisovatel) posílá zpracovaný záznam z rodinné konference, ve kterém je zahrnut plán rodiny, všem účastníkům rodinné konference.

Rodinné konference se účastní dítě/děti, kterého/kterých se rodinná konference týká, rodiče dítěte, sourozenci dítěte, širší rodina a rodině blízcí lidé jako např. přátelé, sousedi, duchovní, vedoucí zájmového kroužku apod.

Rodina by měla na rodinné konferenci směřovat k vytvoření „**plánu rodiny**“, který řeší vzniklou ohrožující situaci. Někdy může být cílem rodinné konference samotné setkání rodiny, aniž by došlo k vytvoření plánu. Plán zároveň obsahuje zdroje přirozené podpory i požadovaných služeb k vytvoření stabilní situace pro dítě. Dále může být rodina požádána v rámci vytvoření „plánu rodiny“ o vytvoření **krizového scénáře**, pokud by kroky stanovené v plánu nemohly být realizovány (např. dítě bude dočasně v péči otce, pokud otec onemocní, postará se o dítě jeho babička). K dosažení tohoto úkolu napomáhá předem formulované zadání v podobě otázek, na které následně rodina a blízcí lidé hledají odpověď v rámci **soukromé rodinné porady**, kdy je určitý čas vyhrazený pouze rodině. Na soukromé rodinné poradě vzniká „plán rodiny“. Před rodinnou poradou jsou rodině k dispozici odborníci poskytující rodině dostatek informací.

Ze setkání rodinné konference naopak může být vykázána osoba, která bezprostředně ohrožuje duševní, fyzické či emocionální zdraví dítěte, či osoba, která používá slovní nebo fyzické násilí. Za její vykázaní je zodpovědný facilitátor rodinné konference.

Úloha rodiny:

- získat od zainteresovaných odborníků či klíčového pracovníka co nejvíce informací nezbytných k vytvoření vhodného plánu,
- neustále zohledňovat nejlepší zájem dítěte,
- aktivně se zapojovat do diskuse během soukromé rodinné porady,
- aktivně spolupracovat s ostatními členy skupiny na vytvoření „plánu rodiny“,
- rozhodnout o podobě průběžného hodnocení realizace plánu,
- rozhodnout, jak a kdy plán přehodnotit.

Proces rodinné konference

Impuls k rodinné konferenci

(klíčový pracovník rodiny)

Příprava rodinné konference

(oslovení rodiny, dalších účastníků, motivace rodiny, příprava dítě)

Rodinná konference

(sdílení všech informací o rodinné situaci, dosavadní podpoře rodiny apod., soukromá rodinná porada, stanovení a schválení plánu rodiny)

Realizace plánu rodiny

Jak připravit dítě/děti na rodinnou konferenci

Dítě by mělo být adaptováno na prostředí, ve kterém bude rodinná konference realizována. Nejen v případě rodičovského konfliktu je také potřebné, aby dítě bylo dopředu seznámeno s pracovníky podpůrné organizace, tzn. s klíčovým pracovníkem rodiny případně s rodinným terapeutem. V praxi naší organizace to zpravidla probíhá tak, že klíčový pracovník rodiny dopředu domluví s rodičem/rodiči termín, kdy se rodič/rodiče s dítětem dostaví do prostor, v nichž se rodinná konference bude odehrávat. Místnost, ve které bude rodinná konference probíhat, by měla být vybavena hračkami. Dítě si tak může prostřednictvím hry, která je jeho přirozenou činností a vyjadřovacím prostředkem, zvyknout na nové prostředí, případně na pracovníky podpůrné organizace. V naší organizaci se pro adaptaci dítěte na prostředí velmi často využívá Sandtray terapie. Je však potřebné brát v úvahu, že každé dítě vyžaduje individuální přístup a proces adaptace může u každého dítěte trvat odlišnou dobu. Proto je možné domluvit s rodiči více termínů pro adaptaci dítěte na prostředí, v němž bude rodinná konference plánována.

Samotný proces rodinné konference pak probíhá tak, že dítě přichází do prostředí, které již zná a může v průběhu jednání využívat hraček jako prostředku k vyjádření nebo k uvolnění případného napětí. V případě, že si to dítě přeje, nebo v případě, že se jedná o rodinnou konferenci realizovanou z důvodu rodičovského konfliktu, je potřebné, aby klíčový pracovník rodiny zajistil bezpečný průběh rodinné konference pro dítě. Jestliže se v průběhu situace mezi rodiči začne vyhrocovat, je úkolem klíčového pracovníka, aby dítě odvedl do jiných prostor, kde se dítě může uvolnit, pohrát si a vyčkat, dokud se situace mezi rodiči neuklidní, případně vyčkat na ukončení rodinné konference.

Dítě má právo pozvat na rodinnou konferenci osoby, které si zde přeje mít, např. prarodiče, bratrance, sestřenice, učitele či pracovníka Oddělení sociálně právní ochrany dětí. Dítě má právo říct to, co si přeje ostatním sdělit, nebo co by si přálo, aby ostatní vyřešili. Dítě má také právo zvolit si osobu, která je pro něj oporou (nemusí to být nutně klíčový pracovník, může to být např. rodinný terapeut, prarodič apod.). Facilitátor by měl v průběhu rodinné konference dbát na to, aby dítě mohlo vyjádřit svůj názor a aby vracel diskusi vždy k dítěti. Facilitátor se průběžně dotazuje dítěte, jestli rozumí sděleným informacím či probíhajícími situacím, případně dítěti vysvětluje to, čemu dítě nerozumí.

Výhody rodinné konference

- Dává rodině zodpovědnost za řešení své situace, aktivizuje rodinu, dává či vrací rodině kompetence.
- Do procesu rozhodování zapojuje všechny členy rodiny včetně dítěte.
- Udržuje dítě/děti v jeho/jejich přirozeném prostředí.
- Předchází soudnímu řešení rodinné situace.
- Učí členy rodiny společně komunikovat a nést odpovědnost za své úkoly.
- Posiluje rodinné vazby a soudržnost rodiny.
- Má možnost objevit a posilovat silné stránky rodiny.
- Posouvá a zkvalitňuje spolupráci odborníků.

Obtíže rodiny, které se dají řešit prostřednictvím rodinné konference

- Ohrožený vývoj dítěte (zanedbávání péče, riziko odebrání dítěte z rodiny z různých důvodů).
- Výchovné obtíže.
- Dítě v ústavní výchově, návrat dítěte do původní rodiny (z ústavní výchovy, z pěstounské péče).
- Kontakty s rodinou (v případě pěstounské péče s biologickou rodinou, v případě rodičovského konfliktu s druhým rodičem, prarodiči apod.).
- Příbuzenská pěstounská péče.
- Porozvodové a porozchodové neshody.
- Úprava poměrů dětí.
- Obtíže finanční a obtíže s bydlením.
- Obtíže dítěte ve škole.

Vymezení klíčových pojmů užívaných v metodice

Rodinná konference

Jedná se o metodu využívanou k řešení rodinné situace, kdy rodina sama přebírá odpovědnost za řešení své situace. Na rodinné konferenci se setkává rodina s dalšími osobami a institucemi okolo rodiny.

Případová konference

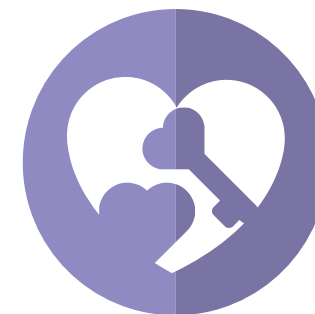
Případová konference je ukotvena v zákoně a je to nástroj, který využívá OSPOD pro výměnu informací o rodinné situaci, její zhodnocení, hledání nejvhodnějšího řešení rodinné situace a plánování společného postupu, který povede k naplňování potřeb dítěte. Jedná se o předem plánované společné setkání osob, které představují nebo mohou představovat podporu pro ohrožené dítě, případně pro jeho rodinu. Výstupem případové konference je individuální plán ochrany dítěte.

Klíčový pracovník

Jedná se o pracovníka podpůrné organizace, který je s rodinou pravidelně v kontaktu v rámci nabízení možností podpory a preventivních opatření pro rodinu, měly by se u něj scházet aktuální informace o vývoji rodinné situace a o využití podpory rodiny.

Rodinný terapeut

Jedná se o pracovníka, který má absolvovaný speciální akreditovaný psychoterapeutický výcvik v rodinné terapii a který také absolvoval supervizi své práce. Rodinný terapeut na rozdíl od jiných terapeutů může pracovat se všemi členy rodiny, aniž by byl ve střetu zájmů.

Rodičovský konflikt

Jedná se o konflikt mezi rodiči z důvodu rozvodu, rozchodu, po rozvodu a po rozchodu, odlišných postojů k péči o děti nebo k výchově dětí apod.

Sandtray terapie

Jedná se o terapeutický proces za využití terapeutického pískoviště, který dává klientovi prostor pro tvořivé, nonverbální zpracování témat a hledání řešení obtíží, s nimiž se aktuálně potýká, a to při vědomé i nevědomé rovině.

Sdílení informací z rodinné konference

Účast rodiny i dalších zainteresovaných subjektů na rodinné konferenci je dobrovolná. Průběh sdělování informací všech přítomných na rodinné konferenci by měl být otevřený. Rodiče a děti, další členové rodiny i odborníci by však měli mít možnost odsouhlasit a mít plně pod kontrolou veškeré informace, které jsou použity v podkladech pro rodinnou konferenci i v průběhu samotného procesu. Cílem rodinné konference však zůstává otevřeně sdílet potřebné informace, které mohou pomoci vyřešit situaci dítěte či celé rodiny. Souhlas s konkrétními účastníky a předáváním informací třetím osobám dávají rodiče, popř. též dítě ještě před svoláním konkrétního setkání (souhlas může být i ústní a může být součástí záznamu z rodinné konference).

Rodina je v rámci procesu rodinné konference také ubezpečena, že informace vyplývající ze setkání nebudou bez souhlasu dotyčné osoby použity pro zprávu k soudu či pro jiná institucionální rozhodnutí, vyjma okolností podléhajících ohlašovací povinnosti. Vědomí této zásady prohlubuje důvěru účastníků v proces a umocňuje potřebnou otevřenost. Naopak nikdo, dítě ani dospělý, nesmí být k podávání informací nucen.

Písemný souhlas rodičů je doporučeno vyžádat:

- a) V rámci jednání klíčového pracovníka s rodiči o možnosti uspořádat rodinnou konferenci. Rodič dává svolení klíčovému pracovníkovi k tomu, aby jeho osobní údaje a základní informace o situaci rodiny předal facilitátorovi.
- b) Pokud je realizátorem rodinné konference podpůrná služba, sepisujeme se zákonným zástupcem dítěte souhlas s přípravou a realizací rodinné konference.

- c) Souhlas s nakládáním s osobními údaji a získáváním informací a jejich poskytováním třetím osobám jsou součástí spisové dokumentace rodiny již při podepisování dohody o spolupráci.
- c) Pro vytvoření pozvánky se základní otázkou či tématem na rodinnou konferenci a seznamem přizvaných osob na setkání, které na základě podnětů rodičů vypracovává klíčový pracovník. Rodiče tím dávají klíčovému pracovníkovi svolení k rozeslání pozvánky ostatním účastníkům.
- d) Na samotném rodinné konferenci podepisují účastníci prezenční listinu obsahující závazek o mlčenlivosti a souhlas s rozesláním plánu účastníkům. Za vyžádání tohoto souhlasu je zodpovědný klíčový pracovník rodiny. V případě využití nabídky fotografování rodiny rodina podepisuje také souhlas s pořizováním a nakládáním s fotodokumentací.

Každá instituce přistupuje ke sdílení informací o rodině odlišným způsobem. Některé instituce vyžadují striktní dodržování zákona včetně etického rámce, některé instituce mají k nakládání s osobními údaji rodiny význačný postoj, anebo jakékoliv normy v této oblasti úplně opomíjí. V případě realizace rodinných konferencí organizací EUROTOPIA.CZ, o. p. s. se organizace omezuje na oprávněný a důvodný rozsah sdílení informací, a to i v případě odsouhlasení rodinou. Sdílení informací o rodině je jednoznačně postaveno na ochraně dítěte, a právě ta určuje množství a konkrétnost předávaných informací s ohledem na zachování intimity rodiny.

Zdroje a použitá literatura

kol. autorů Rozum a Cit o. s. Na jedné lodi aneb Jak uspořádat případovou konferenci v oblasti péče o ohrožené děti. 2010.

LUPTON, C. a NIXON, P. Empowering practise? A critical appraisal of the family group conference approach. Bristol: The Policy Press, 1999. ISBN 1-86134-149-0.

SATIROVÁ, V. Kniha o rodině. Praha: Práh, 2006. ISBN 80-7252-150-0.

Internetové zdroje:

BAN, P. Aboriginal child placement principle and family group conferences. Australian Social Work [online]. 2005, roč. 58, č. 4, s. 384-394. DOI 10.1111/j.1447-0748.2005.00234.x. Dostupné z: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=740cec-db-3a7d-483c-b224-5b94ffafeb68%40sessionmgr110&vid=1&hid=102>

DROGIN, E. The Family Group Conference in the New Zealand Children, Young Persons, and Their Families Act of 1989 (CYP&F): Review and Evaluation. Behavioral Sciences [online]. 2000, roč. 18, č. 4, s. 517-556. Dostupné z: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=f7bc7af2-8902-4731-9559-642b06273f41%40sessionmgr113&vid=1&hid=102>

EVANS, C.A. The Public Law Outline and Family Group Conference in Children Practice. Child Care in Practice [online]. 2011, roč. 17, č. 1, s. 3-15. DOI: 1080/13575279:2011:528965. Dostupné z: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=7c-d6e5d8-5489-49cc-b2d1-08c820917371%40sessionmgr198&vid=1&hid=102>

MUTTER, R., SHEMMINGS, D., DUGMORE, P. a HYARE, M. Family group conferences in youth justice. Health [online]. 2008, roč. 16, č. 3, s. 263-270. DOI 10.1111/j.1365-2524.2008.00770.x. Dostupné z: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=108c-c470-f5c5-42bd-bfc7-bbef2618e74e%40sessionmgr111&vid=1&hid=102>

SUNDELL, K., VINNERTJUNG, B. and RYBURN, M. Social Workers' attitudes towards family group conferences in Sweden and the UK. Child [online]. 2001, roč. 6, č. 4, s. 327-336. DOI 10.1046/j.365-2206.2001.00216.x. Dostupné z: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=d5d777e-72bf-47cf-b943-78d6745dd724%40sessionmgr198&vid=1&hid=10278d-6745dd724%40sessionmgr198&vid=1&hid=102>

Zákon č. 359/ 1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>

Vydala: organizace EUROTOPIA.CZ, o. p. s.

Autor: kol. autorů

Rok vydání: 2020

1. vydání